Gemeente Amsterdam

Auditrapport

Verstrekken Inkomensvoorzieningen

Follow-up audit

Referentie: 2025.09.AOJP

Opdrachtgever: Concerncontroller

Auteur: IA&BO

Proceseigenaar: directie Inkomen

8 mei 2025

1 Inleiding

Op basis van het auditjaarplan 2025 heeft de afdeling Interne Audit & Beleidsonderzoek een follow-up audit uitgevoerd op het proces verstrekken van uitkeringen. Dit naar aanleiding van een eerdere audit in 2019 en een follow-up audit in 2021.

De auditresultaten van de audit 2019 uitgevoerd hebben geleid tot een aantal aanbevelingen. Deze waren gedeeltelijk opgevolgd in 2021, . In deze audit hebben wij vastgesteld in welke mate door directie Inkomen opvolging is gegeven aan de aanbevelingen die in 2021 nog open stonden.

Het proces verstrekken Inkomensvoorzieningen heeft betrekking op het verstrekken van uitkeringen voor levensonderhoud en bijzondere bijstand, uitgevoerd door de directie Inkomen. Deze directie is verantwoordelijk voor uitvoering van uitkeringen in het kader van levensonderhoud voortvloeiend uit de Participatiewet, de wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), het Besluit bijstandverlening Zelfstandigen (BBZ) en uitkeringen in het kader van buitengewone uitgaven, de bijzondere bijstand.

In hoofdstuk 2 hebben wij de samenvatting en conclusies opgenomen. Onze aanpak en de bevindingen zijn terug te vinden in hoofdstuk 3. In de bijlagen hebben wij deze bevindingen nader uitgewerkt.

Wij hebben deze audit uitgevoerd conform het Audit Charter 2024, welke is ondertekend door onze opdrachtgever, de Gemeentesecretaris. Hierin staat de reikwijdte van onze werkzaamheden en bevoegdheden beschreven en is te vinden op onze intranetpagina van IA&BO. Onze werkzaamheden worden uitgevoerd in overeenstemming met de normen van de beroepsgroep voor interne auditors. Dit is het Instituut voor Interne Auditors (IIA). Sinds september 2022 is IA&BO gecertificeerd.

Op 27 november 2024 hebben wij u onze auditbrief verstuurd met hierin de gemaakte afspraken ten behoeve van de uitvoering van deze audit.

Fully in Control:
Zoals aangegeven in de Auditbrief worden de bevindingen door IA&BO overgenomen in het Governance, Risk en Compliance Tool van Gemeente Amsterdam genaamd Fully in Control. Vervolgens dient de auditee de nadere opvolging in dit systeem vast te leggen.

Verspreidingskring rapport
Het definitieve auditrapport wordt toegestuurd aan de concerncontroller, de Stedelijk Directeur, de manager Control, de (proces)controller en ACAM. Wanneer ACAM erom verzoekt, verstrekken wij hen ook toegang tot ons dossier. De conclusies en belangrijkste bevindingen worden opgenomen in onze voortgangsrapportage die aan het GMT worden toegestuurd. Alle definitieve auditrapporten worden 6 maanden na bespreking in het Risk en Audit Comité (RAC) openbaar gemaakt.

In hoofdstuk 2 hebben wij de samenvatting en conclusies opgenomen. In hoofdstuk 3 zijn onze uitgevoerde werkzaamheden en bevindingen opgenomen. In de bijlagen hebben wij deze bevindingen nader uitgewerkt.

Wij bedanken de medewerkers die bij dit onderzoek betrokken zijn geweest voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze werkzaamheden. Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij uiteraard bereid.

2 Samenvatting en conclusies

De audit Inkomensvoorzieningen is uitgevoerd in het kader van het auditjaarplan 2025 en betreft een follow-up audit van eerder uitgevoerde audits in 2019 en een follow-up uit 2021. De audit is gericht op de opvolging van de aanbevelingen uit deze laatste audit. Hierbij is gekeken naar het proces verstrekken van uitkeringen voor levensonderhoud en bijzondere bijstand.

Op basis van de follow-up audit blijkt dat van de drie openstaande aanbevelingen uit 2021, twee aanbevelingen zijn opgevolgd. Alleen de aanbeveling met betrekking tot de procesbeschrijving is nog niet volledig opgevolgd.

Conclusie

Onze conclusie is dat de interne beheersingsmaatregelen in de processen voor verstrekking van inkomensvoorzieningen in goede mate zijn opgezet en bestaan in overeenstemming met de opzet. Van de drie openstaande aanbevelingen uit 2021 zijn twee aanbevelingen zijn opgevolgd. Alleen de aanbeveling met betrekking tot de procesbeschrijving is nog niet volledig opgevolgd.

Zonder afbreuk te willen doen aan onze conclusie dat het proces verstrekken van uitkeringen in goede mate wordt beheerst, willen wij naar aanleiding van deze follow-up audit de ontwikkelingen t.a.v. onderstaande aanbeveling toelichten:

Procesbeschrijving

Een procesbeschrijving is opgesteld. Echter voldoet deze nog niet aan het kader procesbeheersing. Dit omdat de risico's en beheersmaatregelen niet in het document zijn opgenomen.

Managementreactie Inkomen

Directie Inkomen heeft op 06-05-2025 een managementreactie gegeven op dit rapport:

"Wij herkennen de uitkomsten in de auditrapportage. In het opvolgen van de aanbevelingen uit de eerdere audit is aandacht besteed, wat terug te zien is in de uitkomsten van de huidige audit. Van de drie initiële aanbevelingen staat er nog slechts één open. Dit betreft het ontbreken van de risico's en beheersmaatregelen in de procesbeschrijving. Deze openstaande aanbeveling brengt geen risico met zich mee omdat de risico's en beheersmaatregelen reeds zijn opgesteld in een apart document. Deze zal worden samengevoegd met de procesbeschrijving, om zo alle initiële aanbevelingen opgevolgd te hebben."

3 Werkzaamheden en bevindingen

Werkzaamheden

Wij zijn nagegaan wat de status is van de aanbevelingen die wij met betrekking tot het proces verstrekken van uitkeringen hebben aangereikt in het auditrapport van de follow-up audit uit 2021. Wij hebben getoetst of de aanbevelingen en acties van de voorgaande audit adequaat zijn opgevolgd. Hiertoe hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Navraag gedaan bij de Teammanager Inkomensvoorzieningen naar de stand van zaken m.b.t. de opvolging van de aanbevelingen die zijn opgenomen in het definitieve audit rapport Uitkeringen uit 2021.
- Het vaststellen in hoeverre de procesbeschrijvingen zijn opgesteld en in welke mate deze procesbeschrijvingen aan het kader procesbeheersing voldoen.
- Het vaststellen in welke mate de rechtmatigheidstoetsing van AIB volledig sluitend is gemaakt en zichtbare borging aanwezig is voor juistheid en volledigheid van de door AIB gebruikte toetsingsbestanden.
- Het vaststellen of de autorisatiestructuur in Sherlock is geactualiseerd.

Bevindingen

Naar aanleiding van de door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben wij de volgende observaties naar aanleiding van de eerder gedane bevindingen.

Bevinding 1 – Procesbeschrijvingen

De nieuwe procesbeschrijving is opgesteld, maar voldoet nog niet volledig aan het kader procesbeheersing. Zo zijn de risico's en beheersmaatregelen nog niet in de procesbeschrijving opgenomen. Deze zijn wel opgesteld in een apart bestand, waarvan onduidelijk is of deze ook is vastgesteld door het GMT. Deze bevinding is nog niet toereikend opgevolgd.

Bevinding 2 – Borging vaststelling authenticiteit bronbestanden steekproeven

De aansluiting tussen Socrates en AFS wordt periodiek gemaakt. Deze werkwijze is overeengekomen met ACAM. Deze bevinding is derhalve toereikend opgevolgd.

Bevinding 3 – Aanpassing Sherlock

De autorisatiematrix van Sherlock is geactualiseerd en wordt ook elk half jaar geüpdatet. De aanbeveling is hiermee opgevolgd.

De bevindingen zijn (met overeenkomstige nummering) nader uitgewerkt in bijlage 1. Wij hebben op basis van een risico-inschatting aangegeven welke prioriteit aan de bevindingen moet worden gegeven.

Wij maken daarbij het volgende onderscheid in de bevindingen:
Prioriteit 1: Zeer belangrijk, grote impact, urgent, opvolging direct vereist
Prioriteit 2: Belangrijk, gemiddelde impact, minder urgent, opvolging nodig
Prioriteit 3: Aandacht nodig, beperkte impact, niet urgent, opvolging niet noodzakelijk.

Bijlage 1: Bevindingen en aanbevelingen

Bevindingen Directie Inkomen

1. Procesbeschrijvingen	PRIO 3

Achtergrond	In de follow-up audit van 2021 is aanbevolen om de procesbeschrijvingen op te stellen voor procesbeschrijvingen voor intake, beheer en uitstroom conform de stedelijke criteria en deze te publiceren in Mavim. Inmiddels zijn deze stedelijke criteria vervangen door het kader procesbeheersing, waaraan voldaan dient te worden..
Bevinding	De procesbeschrijving is opgesteld en gepubliceerd in Mavim. Echter voldoet deze niet volledig aan het kader procesbeheersing. Een belangrijk onderdeel, te weten de risico's en bijbehorende beheersmaatregelen, is niet opgenomen in de procesbeschrijving. Wel is een actielijst met risico's en beheersmaatregelen opgesteld waarin per risico de te implementeren beheersmaatregelen zijn opgenomen, welke al gedeeltelijk zijn geïmplementeerd. Deze zouden onderdeel moeten zijn van de procesbeschrijving die is vastgesteld en in Mavim is gepubliceerd.
Risico	Procesbeschrijvingen en richtlijnen zijn een middel om de kwaliteit van de interne AO/IC te waarborgen. Het risico van het ontbreken van heldere actuele procesbeschrijvingen is dat onduidelijkheid bestaat over wie (mens of software) welke taken in het proces heeft en welke beheersingsmaatregelen in het proces van belang zijn om uit te voeren. In het geval werkzaamheden opgevangen dienen te worden als gevolg van verlof, ziekte of vertrek van medewerkers moet duidelijk zijn hoe en met welke diepgang bepaalde werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden. Ook geven procesbeschrijvingen en richtlijnen de bevoegdheden weer van verschillende functies. Van belang is dat alle procesbeschrijvingen op gestructureerde wijze periodiek worden geactualiseerd.
Aanbeveling	Aangezien het advies luidt om periodiek de procesbeschrijvingen te actualiseren, is de aanbeveling om bij de volgende actualisatie de risico's en beheersmaatregelen toe te voegen aan de procesbeschrijving.

2. Borging vaststelling authenticiteit bronbestanden steekproeven

Achtergrond	In 2019 is aanbevolen om de vaststelling van de authenticiteit van de door AIB gebruikte steekproefbestanden sluitend te maken en deze authenticiteitsvaststelling (IPE-testen) te documenteren in de steekproefdossiers van AIB. Deze aanbeveling was tijdens de follow-up van 2021 nog niet opgevolgd.
Bevinding	De aansluiting tussen Socrates en AFS wordt nu periodiek gemaakt. Hierin worden mogelijke verschillen verklaard en rechtgezet. Middels deze wekwijze wordt zekerheid verkregen dat de bronbestanden waaruit de steekproeven worden getrokken volledig zijn en dat er geen records ontbreken. Deze werkwijze is bovendien afgestemd met ACAM. Met deze invulling is de aanbeveling gerealiseerd.
Risico	Geen.
Aanbeveling	Geen.

3. Aanpassing Sherlock

Achtergrond	In de audit van 2019 is geconstateerd dat de rollenstructuur binnen Sherlock verouderd was. Destijds is aanbevolen de autorisatiematrix van Sherlock te actualiseren. Tijdens de follow-up audit van 2021 was deze aanbeveling nog niet opgevolgd.
Bevinding	Elk half jaar wordt de autorisatiematrix van Sherlock bijgewerkt en via het Servicepunt Online opgeleverd aan cluster Digitalisering Innovatie en Informatie. In de meest recente versie van de matrix, van het tweede halfjaar van 2024 is te zien dat de rollenstructuur is aangepast. De aanbeveling is hiermee gerealiseerd.
Risico	Geen.
Aanbeveling	Geen.